

OBŁĘDNY (58) *ai*

obłądny (57), **obłądny** (1) *RejPos*.

o jasne.

sg m N obłądny (3). ◇ *G* obłądn(e)go (16). ◇ *D* obłądn(e)mu (2). ◇ *I* obłądnym (1). ◇ *L* obłądn(e)m (1). ◇ *f N* obłądną (3). ◇ *G* obłądn(e)j (4). ◇ *A* obłądną (1). ◇ *I* obłądną (3). ◇ *n N* obłądn(e) (1). ◇ *G* obłądn(e)go (3). ◇ *A* obłądn(e)go (1). ◇ *L* obłądnym (2). ◇ *pl N m pers* obłądni (1). *subst* obłądn(e) (4). ◇ *G* obłądnych (4). ◇ *D* obłądnym (2). ◇ *A m pers* obłądn(e) (1). *subst* obłądn(e) (3). ◇ *I m* obłądnými (2); -ými (1), -(e)mi (1).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVI – XVIII w.

1. *Taki, który zgubił właściwą drogę; abiectus PolAnt* (17) :

W przeni (4) :

W połączeniu szeregowym (1): Niepotwierdzaliście niedołączney/ aniście vzdrowili niemocney/ złamanej nie związowaliście/ a obłądney nie przyprowadziliście/ ani tego co było zginęło szukaliście [...] ale owiec moich nie paściecie *BibRadz Ez* 34/4.

Szereg: »mizerny a obłądny« (1): A wołał za tą mizerną a obłądną owcą swoją/ aby poznała głos twój/ a nawrócił ją do ciebie. *RejAp* 27v.

a *Wyrażenie*: »(jako) gwiazdy obłądne« (2) : Haeretycy są bracia Iudażowi. [...] Są iako gwiazdy obłądne. *WujNT Yyyyy4v*, 836 *margin*.

Przeni: *Mający błędne mniemanie, wahający się, niepewny; ulegający błędom (przeważnie w sprawach wiary)* (13) : *RejWiz* 9v; A on tu iako dobrotliwy Ociec obłądnego syna swego/ nie tylko aby ci miał miłościwie w łaskę przyjąć/ ale ieszcze sam obiecuje do ciebie przyjść [...] a twój błąd/ twą krnąbrność w tobie opatrzyć a wkrócić *RejPos* 143v.

Wyrażenia: »obłądne lata« (1): PYtali kłędzą łotrzy/ co więtsza odpłata/ Iesli czynić czy mowić/ w ty obłądne lata. *RejFig Ccv*.

»obłądne mieszkanie« (1): WSpomionawłfy tu wzdzy łaskawye na nas nałz miły panie: iż iest obłądne a niepewne tu mieszkanie nałse: racz łaską swoją tak ochędożyc nas *RejPs* 199v.

»obłądna myśl« (2): O nędzny Licemierniku [...] wiełz iż Pan twój widzyeć raczy obłądną myśl twoją/ a wyrozumiał wżytym sprawom twoim. *RejPos* 200v, 145v.

»obłądne serce« (1): Tāmże potym nędzny on iawnogrzefnyk wzywałz iuz z onych słów Pánkich lepsze oświecenie w onym obłądnym sercu swoim/ iako wdzyęcznie przyjął na on czas w dom swoy Páná swoiego *RejPos* 347v.

»obłądny umysł« (1): kto zafię odłtapi od niego [Boga] [...] Iuz tām ani żadney strażey/ ani żadney pilności o nim niechce mieć/ iuz go frodze opuści za obłądnym vmyśłem iego. *RejPos* 78v.

»obłądny wiek« (1): CHcełzli ię podziwować obłądnemu wieku/ Y to co z nim przypada káždemu człowieku. Przeczciłz ty Wtore Kłięgi *RejZwierc* 29v.

Szeregi: »obłądny a niepewny« (1): *RejPs* 199v *cf* »obłądne mieszkanie«.

»przewrotny a obłądny« (1): w pirwłym swym poczęcyu łącye przewrotnemi A z żywotá matki swey w złości obłądnemi/ Mowyc fálz a nyeprawdę wfty kłamliwemi [*Vulg Ps* 58/4] *LubPs* O3v.

»zaciemniały a obłądny« (1): Ráczyfz tedy łam náfz wízechmogący Pánie/ ták iáko nam thu obiecować ráczyfz/ tym Duchem łwiętyym łwoim obiáññić ty záciiemniałe á obłądne myfli y fercá náfze *RejPos* 145v.

a) *W funkcji rzeczownika* (3) : *RejKup* x2v; *OrzJan* 70; Obłądni ku poznaniu prawdy máią być przywodzeni. *WujNT Iac* 5 arg.

2. *Niesłuszny, błędny, niewłaściwy; perplexus Mącz* (17) : Zbłądźi y ten álbo ow narod/ Ale wkołcyele połpolitym żaden mi błądu nye vkaże/ to yeft iżeby kołcyoł połpolity w wyerze co obłądneho dżyerzał á tfirdźił. *KromRozm I N3v*; *Perplexus*, *Zátrudniony/ Záwikłány/ Wątpliwy/ Obłądny Mącz* 304b.

Wyrażenia: »obłądna droga« = *inversa via PolAnt* [szyk 3:1] (4): ya cyebye o moy Pánye chwalić muflę wflędzye/ Gdiż twe łady łpráwiedliwe záfwdzi mnie wípomogá/ Ze łie nye będę mogł vdác zá obłądną drogą *LubPs* cc2; *BibRadz Prov* 21/8; *RejPos* 289; *RejZwierc* 137v.

»obłądne mnimanie« (1): przyłóżyćby ku nim [pijanicom, którzy przytaczają historię o cudzie w Kanie na poparcie pijaństwa] [...] przykłády ták łtáre iáko y nowe/ kthore nas v[cz]á/ że pijaństwo ták iáwne iáko y pokátne/ wielu krolełtwom á páñłtwom łzkodziło/ á wnet łtąd obaczá/ iáko łie ná thymłwym [!] obłądnym mnimániu bárzo omyłáią. *RejPosWstaw* 44.

»obłądna nauka« [szyk 5:2] (7): *KromRozm II* ł3; Cudna mowá złoñnikowá pełná ieft fálżu/ á chytrości/ á obłądnych náuk. *LubPs* I4v marg, A4, bbv marg; *RejPos* 188v; Włáłny znák haeretykow/ odłzczepieñcow y oderwáñcow ieft/ od Kátholickiey wiáry odłtępowác/ y przyłtáwác do náuk obłądnych/ minifłtrow czártowłkich. *WujNT* 728, 159.

»obłądny żywot« (1): PRołimy náfz miły panie wnałłem tem obłądnem zywoicie pielgrzymowania náfłego aby ty obaczywłły złołciwe wyłtępkki náfłe [...] racył: nad nami otworzyc miłofierne oczy łwoie *RejPs* 47.

Szeregi: »dziwny a obłądny« (1): Bo łwiát záfwdzy dziwne á obłądne drogi tákowemu wynáydwówać mułi/ kto łie vda zá opyeká iego *RejPos* 289v.

»obłądny a omyłny« [szyk 1:1] (2): [nieprzyjaciele moi] łą okrutnymi nieprzyacióły iego [...] łmiele twierdząc łwe obłądne á omyłne náuki/ á broniąc mocnie bálwochwálłtwá á wymyłłoney chwały łwoiey. *LubPs* A4; *RejPos* 188v.

»przewrotny i obłądny« (1): Przewrotna ieft drogá łudźi niektorych y obłądna [*Inversa est via viri impii, et alieni*]/ ále człowieká czyłtego prołta ieft łpráwá. *BibRadz Prov* 21/8.

»trudny i barzo obłądny« (1): Y iáko ieft rzecz łtráłzna vłtápić álbo ná lewo álbo ná práwo s tey trudney á bárzo obłądney drogi náfzey/ á wżdy łie nic o tym nie pytamy *RejZwierc* 137v.

a. *O błędnym rozumieniu tekstu* (2) :

Wyrażenia: »obłądne czytanie« (1): Odmian zálję textu/ y obłądneho czytáñia w Graeckim Nowym Tełtámenćie/ weźmi te przykłády. *WujNT przedm* 14.

»obłądne rozumienie« (1): Strzełżze łie ty tedy moy miły á krzełciáñłki bráćie/ wízelákiego złego á obłądneho rozumienia okołó tey łwiętey łpráwy wieczerzey Páná Kryłłtuowey [!] *RejPos* 96.

Szereg: »zły a obłądny« (1): *RejPos* 96 cf »obłądne rozumienie«.

3. *Mylny, przewrotny, fałszywy, wprowadzający w błąd; perplexus Mącz; errans Vulg (24)* : Tąko ięft krotka á nie trwála zapłátá fwiátá obłudnego/ iż iedno do czáfu ty obłudne możności ie⁶⁰ trwáią. *LubPs Rv marg.*

W połączeniu szeregowym (1): Poftáwiłem w niey [*w winnicy*] ftraźnicę/ to ięft/ páfterze á náuczyciele/ áby zázwdy woáli/ á fthrzegli/ áby nic fáłężnego/ nic omylnego/ nic obłudnego nie przyfthąpiło do tey fwięthey winnice iego. *RejPos 60v.*

Wyrażenia: »duchy obłudne« (1): [*ustawa*] ięft od ludzi pyłżnych/ łákomych/ y rofkofżnych tego fwiátá wymyfloná/ ktorzy od wiary odtáli/ Duchow obłudnych/ y náuk Dijabelkich/ iáko Apoftoł mowi flucháli *KrowObr 228.*

»obłudna nadzieja« (2): Pan náłz przeftżegáiąc nas s thego/ ábychmy nie vwodzili tym obłudney nádzyeie fwoiey/ vpomina nas tu pilnie *RejPos 177v, 181v.*

»nieopatrzność obłudna« (1): Mądrość chytrcowa ięfth/ zrozumieć drogę fwoię: á nieopatrzność głupich obłudna [*imprudencia stultorum errans*]. *Leop Prov 14/8.*

»obłudny świat« [*szyk 8:8*] (16): *RejWiz 2v, 9, 10, 87v*; A thu dopirko łáfkáwie á miłóściwie nas vpomináć raczy wierne fwoie/ ábychmy w ftałości fwoiey wytrwáli iemu/ á nie dawáli fie zázwdzić omyłkam áni ftráchom obłudnego fwiátá tego *RejPos 259v*; Tylko nam to rácz dáć náłz miły á włzechmogący Pánie [...] áby nas ten obłudny fwiát nigdy nie mógł odwieść od ciebie/ tymi omylnemi łudárłtwy fwemi/ á pochlebłtwy fwemi *RejPos 323v, 70v [2 r.], 128v, 163, 182, 224v (11)*; *RejZwierc 138v.*

Szeregi: »fałeszny a obłudny« (1): A ták my widząc dziś ná fwiecie wiele tákowych fáłężnych á obłudnych [!] Prorokow/ ftańmy mocno przy tym Pánu fwoim *RejPos 189v.*

»obłudny a łżywy« (1): ty obłudne á łżywe Doktory pierwey niż z gruntu zginiemy odpáđźmy co rychley od fyebie *OrzList i.*

»marny a obłudny« (3): [*Pan*] niechce nigdy opuścić żadnego wiernego fwego/ ná they tho omylney drodze tego márníego á obłudnego fwiátá *RejPos 182, 224v, 293.*

»mizerny a obłudny« (1): ięfliże w ftałości wiary fwoiey/ á w powinnościach Krześciáńkich fwoich zeydzyemy s tego mizernego á obłudnego fwiátá/ iż nádzieią náłzá zázwdy zupełna á nieomylna ięft *RejPos 128v.*

»nędzny a obłudny« (1): O nędzny á vbogi bogaczu/ fńadź było lepiej nigdy nie znáć tego/ fwiátá ták nędznego á obłudnego/ y tego mizernego bogáctwá iego *RejPos 163.*

»omylny a obłudny« (2): gdy poźrzemy ná ochędogości á ná rozliczne rofkofzy fwiátá tego omylnego á obłudnego/ kthorego piłmo zowie łotrowfką iáłkinią/ iż żaden rozum fie tákiey fpráwie iego widziwowáć nie może *RejPos 341, 181v.*

Synonimy: 1. *bląkający się, tułający się, zabłądzony*; 2. *fałszywy, omylny*; 3. *blędny, fałszywy, mylny, omylny.*

Cf NIEOBŁĘDNY, OBŁĘDLIWY, OBŁĘDNIK